

EESTI APTEEKRITE LIIT

ESTONIAN PHARMACISTS ASSOCIATION

13. mai 2019

Eesti Apteekrite Liidu ettepanekud proviisorite ja farmatseutide lähtetoetuse korra muutmiseks

Proviisoritele ja farmatseutidele lähtetoetuse maksmise korra alused on sätestatud ravimiseaduse §-s 62¹. Meie hinnangul oleks otstarbekas teha järgmised muudatused:

Praegukehtiv norm	Muudatusettepanek
RavS § 62 ¹ lg 2 p 3 asub esimese proviisori või farmatseudina tööle või tegutsema	piirang kaotada
RavS § 62 ¹ lg 2 p 3 /.../ üldapteegis või haruapteegis, mis asub linnas asustusüksusena, kus ei ole teist üldapteeki või haruapteeki, või asub muus asustusüksuses, mis on linnast vähemalt kümne kilomeetri kaugusel ja olemasolevast üldapteegist või haruapteegist vähemalt viie kilomeetri kaugusel;	/.../ üldapteegis või haruapteegis, mis asub omavalitsusüksuses, mis ei ole enam kui 4000 elanikuga linn ega külgne Tallinna linnaga.
RavS § 62 ¹ lg 2 Lähtetoetust võib kolme kuu jooksul proviisorina või farmatseudina tööle või tegutsema asumisest	Lähtetoetust võib kaheteist kuu jooksul proviisorina või farmatseudina tööle või tegutsema asumisest
RavS § 62 ¹ lg 5 Lähtetoetuse suurus on 15 000 eurot.	Lähtetoetuse suurus on 15 000 või 25 000 eurot.
RavS § 62 ¹ lg 6 Lähtetoetust saanud proviisor või farmatseut on kohustatud tagastama talle väljamakstud lähtetoetuse, kui tema pidev töötamine või tegutsemine käesoleva seaduse § 62 ¹ lõikes 2 nimetatud tingimustel lõpeb enne viie aasta möödumist toetuse saamisest.	Kui proviisor või farmatseut on saanud lähtetoetust 15 000 eurot ja tema pidev töötamine või tegutsemine käesoleva seaduse § 62 ¹ lõikes 2 nimetatud tingimustel lõpeb enne kolme aasta möödumist toetuse saamisest, on ta kohustatud toetuse tagastama. Kui proviisor või farmatseut on saanud lähtetoetust 25 000 eurot ja tema pidev töötamine või tegutsemine käesoleva seaduse § 62 ¹ lõikes 2 nimetatud tingimustel lõpeb enne viie aasta möödumist toetuse saamisest, on ta kohustatud tagastama lähtetoetuse osas, mis vastab proportsionaalselt ajavahemikule, mille võrra ta viiest aastast vähem töötas.

Praegukehtiv norm	Muudatusettepanek
	<p>Täiendava lähtetoetuse kehtestamine: Täiendava lähtetoetuse suurus võiks olla 5000 eurot ja seda võiks saada iga kuni 55-aastane proviisor ja farmatseut, kes asub enam kui 4000 tuhande elanikuga linnast või Tallinnaga külgnevast omavalitsusüksusest vähemalt viieks aastaks tööle RavS § 62¹ lg-s 2 sätestatud piirkonnas olevasse apteeki või haruapteeki.</p>

Põhjendused:

1. Praegu peab noor proviisor või farmatseut tööle asuma lähtetoetuse saamiseks õigustatud paigas **esimese** proviisori või farmatseudina. See eeldab päris uue apteegi või haruapteegi asutamist, sest olemasolevas apteegis/haruapteegis on juba keegi tööl (olnud). Eesmärgiks peaks olema vähese nõudlusega kohtades apteegiteenuse jätkamise toetamine, mitte uute apteekide/haruapteekide asutamine kohtades, kus neid kunagi varem ei ole olnud. **“Esimese” spetsialistina tööleasumise nõue tuleb kindlasti kaotada.**
2. Praegu on lähtetoetuse saamiseks õigustatud koha määrang küllaltki keeruline. Selline keeruline regulatsioon ei ole otstarbekas, kuna proviisoritest ja farmatseutidest on täna puudus kõikjal. Spetsialiste tõmbavad praegu endale suuremad linnad ja Tallinna ümbruse vallad. Lähtetoetuse saamine oleks õigustatud kõikides omavalitsusüksustes, mis ei ole enam kui 4000 elanikuga linn ega külgne Tallinna linnaga.

Statistikaameti andmetel on vähem kui 4000 elanikuga linnad Paldiski, Sindi, Kunda, Kärkla, Kehra, Loksa, Räpina, Tõrva, Narva-Jõesuu, Tamsalu, Mustvee, Võhma, Kallaste ja Mõisaküla. Kõik nad vajavad tööjõudu ja võiksid olla lähtetoetuse piirkonnaks. Kõik suuremad linnad jääksid lähtetoetuse piirkonnast välja. Tallinnaga külgnevad omavalitsusüksused: Harku, Saue, Kiili, Rae, Jõe-lähtme ja Viimsi vald on tõmbekeskusteks ning jääksid samuti lähtetoetuse piirkonnast välja.
3. **Otstarbekas oleks lähtetoetuse taotlemise perioodi pikendada 1 aastani.** Uude kohta tööleasumisel ei ole noorel inimesel veel kindlust, kas töö uues kohas kujuneb pikaajaliseks ja kas see koht on ka teistele pereliikmetele sobiv. Esimese kolme kuuga ei pruugi veel olla vajalikku teavet nii enda kui ka teiste perekonnaliikmete töö- või õppimisvõimaluste jm kohta. Lähtetoetuse taotlemine on noorele proviisorile või farmatseudile olulise tähtsusega otsus (nii tuleviku mõttes kui ka rahaliselt) ja seda ei saa teha kergekäeliselt. **Taotlemise perioodi pikendamine aitab noorel inimesel väiksemas kohas tööle asumiseks saada kindlust ja julgust.**
4. Praegu on lähtetoetuse suurus (RavS § 62¹ lg 5 ja 6) 15 000 eurot ja see tuleb tagasi maksta, kui proviisori või farmatseudi töötamine lõpeb varem 5 aasta möödumisel lähtetoetuse saamisest. **Apteekrite endi hinnangul oleks mõistlik anda võimalus valida vähemalt kahe toetuse suuruse ja perioodi vahel: toetus suurusega 15 000 eurot töötamise perioodiga 3 aastat ja toetus suurusega 25 000 eurot töötamise perioodiga 5 aastat.** See muudab toetuse saamise paindlikumaks ja kergendab väikekohta tööle asumise otsuse tegemist. Me ei tea keegi, kuidas meie elu ja töö järgmise 5 aasta vältel võib kujuneda. Valiku andmine oleks otstarbekas.

5. Praegukehtiv nõue (RavS § 62¹ lg 6), et lähtetoetus tuleb täies määras tagastada juhul, kui proviisori või farmatseudi tegevus või töötamine lõpeb enne 5 aasta möödumist lähtetoetuse saamisest. Selline nõue on eriti ebaõiglane olukorras, kus lähtetoetuse saanu on suurem osa nõutud perioodist töötanud. Otstarbekas on lähtetoetus tagastada pöördvõrdeliselt töötamise ajaga ajaga: näiteks kui on töötatud 4 aastat, kuulub tagastamisele 1/5 saadud lähtetoetusest.
6. **Täiendav lähtetoetus suurema kogemusega proviisoritele ja farmatseutidele.** Arvestades, et farmaatsia- (nagu ka teiste tervishoiu-) spetsialistide vajadus ajas kasvab ja väljaspool tõmbekeskusi (suured linnad ja Tallinna ümbrus) on lahkunud (või surnud) spetsialistide asemele väga raske uusi inimesi leida, tasuks luua täiendav toetusmeede ka rohkem kui 5 aastat tagasi lõpetanud proviisoritele ja farmatseutidele. Täiendava lähtetoetuse suurus võiks olla näiteks 5000 eurot ja seda võiks taotleda iga kuni 55-aastane proviisor ja farmatseut, kes asub enam kui 4000 tuhande elanikuga linnast või Tallinnaga külgnevast omavalitsusüksusest vähemalt viieks aastaks tööle RavS § 62¹ lg-s 2 sätestatud piirkonnas olevasse apteeki või haruapteeki. Selline lähtetoetus soodustab väiksematesse kohtadesse tagasipöördumist neil proviisoritel ja farmatseutidel, kes soovivad suurlinnadest tagasi pöörduda oma lapsepõlvemaale või kolida vanaduspäevadeks rahulikumasse ja loodussõbralikumasse paika.
7. Tartu Ülikooli proviisoriõppe lõpetanute ja Terviseameti proviisorite ja farmatseutide registri andmetel (seisuga 06.05.2019) on valdav osa viimase 5 aasta vältel lõpetanud proviisoritest tööle asunud Tallinnas/Tartus asuvas üldapteegis. **Ükski noor proviisor ei ole tööle asunud apteeki, mis praeguse ettepaneku järgi võiks kuuluda lähtetoetuse saamise piirkonda.** Andmed on järgmised:

2018. aasta: lõpetanuid 20. Töötab Tallinnas 11, Tartus 5, Viljandis 1, Pärnus 1, Jõhvis/Narvas 1, ei tööta apteegis 1.

2017. aasta: lõpetanuid 18. Töötab Tallinnas 4, Tartus 5, Kuressaares 1, Narvas 1, Keilas 1, ei tööta apteegis 6.

2016. aasta: lõpetanuid 22. Töötab Tallinnas 5, Tartus 6, Maardus 1, Kuressaares 1, Kohtla-Järvel 1, Keilas 1, ei tööta apteegis 7.

2015. aasta: lõpetanuid 25. Töötab Tallinnas 7, Tartus 4, Sillamäel 1, Kuressaares 1, ei tööta apteegis 12.

2014. aasta: lõpetanuid 24. Töötab Tallinnas 3, Tartus 5, Jõgeval 1, Narvas 1, Kohtla-Järvel 1, ei tööta apteegis 13.

Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli lõpetanud farmatseutide nimekirjad ei ole kättesaadavad. Olukord on umbes sama. Suur osa lõpetanutest jääb tööle Tallinna.

Lugupidamisega

Kaidi Sarv

Eesti Apteekrite Liidu peaproviisor